

ĐÔI ĐIỀU KIẾN NGHỊ VỀ SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TRONG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ Ở NƯỚC TA

PGS Lê Mậu Hãn

1. Một quan điểm cần nắm vững là phải luôn luôn xem xét một hiện tượng nhất định và xuất hiện trong lịch sử như thế nào, hiện tượng đó đã trải qua những giai đoạn phát triển chủ yếu nào, má đứng trên quan điểm của sự phát triển đó để xem xét hiện nay nó đã trở thành như thế nào. Từ quan điểm đó để nhìn nhận vai trò của Đảng ta trong lịch sử đã qua cũng như hiện nay và định hướng cho sự phát triển của nó trong mai sau.

Đảng cộng sản Việt Nam ra đời năm 1930 là sản phẩm của phong trào công nhân, phong trào yêu nước kết hợp với chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng cách mạng Hồ Chí Minh. Sự ra đời, tồn tại và phát triển của Đảng trong mấy chục năm qua đã được rèn luyện, thử thách, sàng lọc qua cuộc đấu tranh quyết liệt của nhân dân, của dân tộc chống thực dân, đế quốc, thù trong, qua kháng chiến và dựng xây đất nước, chứ tuyệt nhiên không phải là sản phẩm áp đặt chủ quan. Đảng đã làm tròn trách nhiệm lịch sử vinh quang đã qua và đang đảm nhiệm sứ mệnh lịch sử mới của dân tộc trong một bối cảnh mới đầy biến động của nhân loại.

Vai trò của Đảng đối với sự nghiệp cách mạng đã qua và ngày nay đã được ghi vào hiến pháp nước CHXHCN Việt Nam. Điều đó đã củng cố về mặt pháp lý vai trò của Đảng đối với đất nước, xã hội...

Song lịch sử Việt Nam cũng như nhiều nước trên thế giới, vị trí thực sự bền vững của Đảng không chỉ dựa vào pháp luật, mà cơ bản và chủ yếu là ở năng lực tự thân của Đảng. Đảng có đường lối, tổ chức và hành động đúng, có đội ngũ cán bộ kiên trung, có đức có tài... mới giữ vững và phát huy được vị trí của mình, nếu không nó sẽ đưa đến kết quả ngược lại. Đảng phải là một đội tiên phong của gia cấp của dân tộc, một Đảng cách mạng khoa học, một Đảng trí tuệ tiêu biểu có lương tâm và danh dự của dân tộc. Vai trò của Đảng đối với xã hội không thể áp đặt chủ quan, không thể duy trì bằng sức mạnh quyền lực ép buộc.

2. Sự lãnh đạo duy nhất của Đảng đối với các tổ chức trong hệ thống chính trị ở nước ta trong mấy chục năm qua đã tạo nên những chiến công lịch sử to lớn, song cũng không sai lầm nghiêm trọng, bộc lộ những mặt yếu kém, làm hạn chế và giảm sút vai trò của Đảng, việc phát huy quyền làm chủ tập thể của nhân dân lao động, nâng cao hiệu quả quản lý của nhà nước XHCN - vì thế nên "đổi mới là có ý nghĩa sống còn" của Đảng, của hệ thống chính trị ở Việt Nam như các nghị quyết của Đảng ta đã nhiều lần khẳng định. Song đổi mới không có mẫu hình cụ thể để "bắt chước" mà phải phát huy trí tuệ, phát huy dân chủ trong toàn đảng toàn dân, trước hết là trong đội ngũ trí thức của Đảng và nhân dân để tìm kiếm...

3. Tìm kiếm một mẫu hình mới, một cơ chế thích hợp về vai trò của Đảng trong mối quan hệ với các tổ chức trong hệ thống chính trị là một quá trình tiếp cận chân lý không bao thủ tri tri, song cũng không vội vàng, phạm sai lầm duy ý chí nữa. Vừa làm vừa học, từ thực tiễn đến khẳng định cái đúng, cái sai. Trước mắt cần xác định đúng hướng có tính giải phát chiến lược như sau:

+ Từ BCH Trung ương Đảng đến các cấp ủy Đảng cần tiếp tục suy nghĩ và thực hiện sự lãnh đạo về định hướng chính trị và tổ chức, đề ra các quyết sách chiến lược và giải pháp cơ bản, không bao biện làm thay nhà nước, không thể coi Đảng như một ổ chức siêu quyền lực", đứng trên mọi quyền lực và thực hiện quyền lực.

Đảng phải định hướng để xây dựng một nhà nước pháp quyền XHCN (song rất khó); phải xây dựng Hiến pháp và hệ thống pháp luật (đã và đang làm như hiện nay) Mọi tổ chức chính trị, kể cả Đảng cộng sản phải hoạt động trong vòng pháp luật, phải tôn trọng luật pháp. Hơn ai hết, Đảng cộng sản và các cán bộ có chức có quyền của Đảng phải làm việc và sống theo pháp luật...

Đảng phải xây dựng các tổ chức của Đảng và phương thức hoạt động thực tiễn của Đảng từ Trung ương đến cơ sở cho phù hợp với tình hình mới. Điều quan trọng là phải từ định hướng chính trị và tổ chức, lãnh đạo các cơ quan nhà nước phát triển thành chính sách, biện pháp thực thi, thực hiện kiểm tra phát triển cái đúng, phê phán cái sai và định hướng điều chỉnh, sửa chữa.

Đảng phải bồi dưỡng và đào tạo một đội ngũ cán bộ đảng viên nòng cốt có tài có đức để việc phát huy óc sáng tạo trong thực thi đường lối của Đảng, vừa là người gương mẫu thực hiện, vừa là người lãnh đạo và kiểm tra của Đảng trong các tổ chức của hệ thống chính trị của đất nước. Phải kiên quyết loại ra khỏi tổ chức Đảng và nhà nước những cán bộ tham ô hối lộ, của quyền để cho bộ máy Đảng và nhà nước được trong sạch, lấy lại niềm tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước ta.

+ Cần tiếp tục đổi mới hệ thống tổ chức và chức năng của các cơ quan quyền lực của Nhà nước: lập pháp, hành pháp và tư pháp. Các tổ chức đó phải thực sự có quyền lực, thực thi mọi hoạt động quyền lực đúng Hiến pháp và luật pháp được quy định. Các quyền đã được luật pháp quy định đều phải thực hiện nghiêm túc, công khai, không ai được quyền can thiệp - dù người đó là Tổng bí thư đối với Trung ương Đảng, và Bí thư ở các cấp ủy của Đảng.

+ Phải thực hành dân chủ rộng rãi cả ở trong Đảng và ngoài Đảng như Hồ Chí Minh đã từng dạy chúng ta; phải tăng cường mối quan hệ giữa Đảng với dân; phải phát huy tính độc lập tự chủ của các đoàn thể quần chúng như Mặt trận tổ quốc, các hội quần chúng... Phải đổi mới mạnh mẽ hình thức tổ chức, nhiệm vụ và chức năng của các hội quần chúng, cứ kéo dài tình trạng hoạt động như trước đây - Đảng sẽ không phát huy vai trò quần chúng, không phát huy được dân chủ và tất nhiên cứ kéo dài tình trạng quan liêu mệnh lệnh, mất quần chúng.

Mất quần chúng là mất vai trò của Đảng, mất chính quyền cách mạng, chính quyền của dân theo định hướng chính trị của Đảng.

Phát huy dân chủ, chống quan liêu mệnh lệnh là một nhu cầu bức thiết hiện nay, một giải pháp có ý nghĩa sống còn của Đảng, của cách mạng.